

Teplárny chtějí hromadně přecházet na plyn, drtí je odpustky za emise

Teplárny v Česku čeká největší změna za posledních několik desítek let. Boj s klimatickými změnami prodražuje výrobu energie z uhlí. Situace pro ně začíná být neudržitelná, a většina tepláren proto hledá alternativy, jak tento špinavý zdroj nahradit. Velká část z nich pravděpodobně přejde na plyn.

Největším problémem tepláren jsou rostoucí ceny emisních povolenek. Ty si větší zdroje musí kupovat za každou tunu oxidu uhličitého vypuštěného do ovzduší. Za poslední tři roky se jejich cena zvedla až pětinásobně.

„Cena povolenky je na rekordních úrovních a výrazně tlačí na marže především starších a málo účinných uhelných zdrojů,“ říká mluvčí ČEZ Martin Schreier. Podle odhadů Teplárenského sdružení jen za loňský rok zaplatily firmy z oboru za povolenky 7,8 miliardy korun. V roce 2017 to bylo jen 1,6 miliardy. Z uhlí se v Česku stále vyrábí téměř polovina veškerého dálkově dodaného tepla.

Ač se to mnohým teplárnám nelíbí, povolenky po mnoha letech přešlapování na místě začaly plnit účel, kvůli kterému vznikly. Cílem vždy bylo dotlačit firmy přes drahé emise oxidu uhličitého k přechodu na ekologičtější řešení. A plyn má oproti uhlí zhruba poloviční emise.

Situace došla tak daleko, že přechod na plyn u své teplárny v Tisové zvažuje také firma Sokolovská uhelná, která si uhlí sama těží.

Teplárenské sdružení proto už začalo jednat s plynáreníky o společném postupu. Jako první krok musí vytvořit analýzu toho, kolik z tepláren je možné na současnou síť vůbec připojit.

„Jednáme primárně s Českým plynárenským svazem, který zapojuje oba provozovatele distribučních soustav v Česku,“ potvrzuje výkonný ředitel sdružení Martin Hájek. *„Máme společný zájem na zmapování možností plynofikace tepláren v jednotlivých krajích, včetně odpovídajících požadavků na úpravu infrastruktury,“* říká i výkonná ředitelka plynárenského svazu Lenka Kovačovská. Společná práce je prý na začátku, a detaily tak zatím ani jeden sdělovat nechce.

„Existují různé scénáře ohledně očekávaného vývoje. Přípravujeme jejich prezentaci. Nicméně společně mají to, že vždy hovoří o nárůstu spotřeby zemního plynu v Česku minimálně v řádu desítek procent,“ říká Kovačovská.

Jen ty středně velké

Podle Hájka jsou nejvíce ohrožené středně velké, většinou městské teplárny o výkonu 20 až 200 megawattů. Ty menší se někdy snaží výkon kotlů snížit pod spodní hranici uvedeného rozpětí, aby se jich tak systém emisních povolenek vůbec netýkal. Ty větší mají zase z krátkodobého hlediska lepší ekonomickou situaci, jsou schopné domluvit si nižší ceny uhlí a mohou s teplem vyrábět i více elektřiny. Jejich přechod na jiné palivo ale bude v budoucnu výrazně nákladnější.

Některé teplárny se už rozhodly. Kotel na zemní plyn dokončuje teplárna v Otrokovicích, podobně modernizovala svůj provoz i teplárna v Plané nad Lužnicí. Po třech letech prací dokončilo v lednu projekt na dodávky tepla z plynu ve spolupráci s firmou innogy i město Náchod. Vyšlo je to na sto milionů.

Po jiných palivech se poohlíží i největší tuzemská energetická společnost ČEZ. Ta postavila například novou plynovou kotelnu ve Vítkovicích. Ale vše není jen o plynu. „Ve výstavbě je například horkovod z Jaderné elektrárny Temelín do Českých Budějovic. Nabízí se i vyšší využití biomasy. Třeba v původně uhelné elektrárně Hodonín se v průběhu posledních 10 let podařilo téměř kompletně přejít na biomasu. Podobně se situace vyvíjí i v Energetickém centru Jindřichův Hradec,“ říká Schreier. Biomasa je oproti plynu a uhlí od povolenek osvobozena úplně.

Povolenky zdarma

Teplárnici se snaží u vlády i v EU vyjednat úlevy, které by jim pomohly se se situací vypořádat. Hlavním argumentem je, že nejméně ekologické zdroje, tedy domácí kotle a topeniště, žádnou ekologickou daň platit nemusí.

Od letošního roku tak začne platit například snížená sazba DPH na teplo z 15 na 10 procent. Vedle toho se nicméně Teplárenské sdružení ČR snaží vyjednat i přidělování povolenek zdarma. Těch mají dnes uhelné elektrárny zhruba 13 procent, jejich objem ale bude klesat.

Firmy také plánují na případné náklady změny paliva využít veřejné peníze. Připravuje se například takzvaný modernizační fond, který má pomoci ekologizaci průmyslu. Na nové kotle nebo zvýšení efektivity soustav by z něj teplárnici rádi získali 15 až 20 miliard korun.

Zdroj: Anopress IT, Hospodářské noviny, 04.03.2020